

NORGES HØYESTERETT

Den 21. november 2014 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Gjølstad, Bårdsen og Matheson i

HR-2014-02278-U, (sak nr. 2014/2021), sivil sak, anke over kjennelse:

A (advokat John Heitmann)

mot

B

C

D (advokat Erik Årstad)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder særkullsbarns begjæring om offentlig skifte av uskiftet bo med særeiemidler, på det grunnlag at gjenlevende har levd i et nytt "ekteskapslignende forhold" i mer enn to år, jf. arvelova § 28a første ledd og arvelova § 24 andre ledd annet punktum.
- (2) E døde i 2001. Hun etterlot seg ektefellen A, og særkullsbarna B, D og C. Ektefellene hadde delvis særeie, men særkullsbarna ga samtykke til at A fikk sitte i uskifte med særeiemidler.
- (3) C begjærte 12. mars 2014 offentlig skifte av boet, under henvisning til at A i desember 2010 skal ha inngått samboerskap med F, jf. arvelova § 24 andre ledd annet punktum.
- (4) Stavanger tingrett avsa kjennelse 29. april 2014 med slik slutning:

"Offentlig skifte av uskifteboet etter E åpnes forutsatt innbetaling av forskudd på skifteomkostninger i hht. rettens nærmere bestemmelser."

- (5) A anket til Gulating lagmannsrett, som avsa kjennelse 23. september 2014 med slik slutning:
1. **Anken forkastes.**
 2. **Sakskostnader tilkjennes ikke."**
- (6) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen og rettsanvendelsen. Han har hovedsakelig gjort gjeldende at det er en saksbehandlingsfeil at lagmannsretten avgjorde saken uten muntlig forhandling, hvor også Fs forklaring kunne høres. Lagmannsretten har også innfortolket forhold i faktum på en spekulativ måte uten grunnlag i saksdokumentene. Lagmannsretten har ikke forholdt seg til at gode vennskapsforhold ikke nødvendigvis er ekteskapslignende. A og F var ikke et par.
- (7) *B m.fl.* har hovedsakelig gjort gjeldende at anken bør nektes fremmet, jf. tvisteloven § 30-5, subsidiært forkastes. Lagmannsrettens kjennelse er korrekt både med hensyn til saksbehandling og den rettslige forståelsen knyttet til arvelova § 24 andre ledd andre punktum. Det var ingen saksbehandlingsfeil at saken ble avgjort etter skriftlig behandling. Det var muntlig forhandling for tingretten. Det har ikke fremkommet opplysninger som tilsier at muntlig forhandling for lagmannsretten ville ha ledet til en annen bevisvurdering.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at saken gjelder en videre anke, og ankeutvalgets kompetanse er begrenset til en overprøving av saksbehandlingen og den generelle lovtolkningen, jf. tvisteloven § 30-6.
- (9) Ankeutvalget er kommet til at lagmannsrettens kjennelse må oppheves på grunn av saksbehandlingsfeil.
- (10) Det følger av tvisteloven § 29-15 at det ved anke over kjennelse skal holdes muntlig forhandling dersom hensynet til en "forsvarlig og rettferdig rettergang tilsier det", jf. § 1-1. Det var i anken til lagmannsretten bedt om muntlig forhandling og vist til behovet for at lagmannsretten fikk høre forklaringen også fra F. Høyesteretts ankeutvalg peker på at tingretten fant det bevist at F hadde et ekteskapslignende forhold til A i mer enn to år. Dette var avgjørende for at begjæringen om offentlig skifte ble tatt til følge. F forklarte seg imidlertid ikke for tingretten. Høyesteretts ankeutvalg er enig med ankende part i at slik saken konkret stod for lagmannsretten, kunne en utelukkende skriftlig behandling av de omtvistede faktiske forhold – og som i praksis innebar at begjæringen ble avgjort uten at Fs forklaring hadde vært hørt av noen instans – ikke gi et forsvarlig avgjørelsesgrunnlag.
- (11) Det er krevd sakskostnader for Høyesterett, som passende settes til 5 000 kroner. I tillegg kommer rettsgebyret. Sakskostnader for lagmannsretten avgjøres av lagmannsretten, ut fra utfallet etter den nye behandlingen der, jf. tvisteloven § 20-8 første ledd.
- (12) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

1. Lagmannsrettens kjennelse oppheves.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler B, D og C – én for alle og alle for én – til A 10 160 – titusenetthundreogseksti – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelse.
3. Avgjørelsen av sakskostnader for lagmannsretten utstår til lagmannsretten nye behandling av anken.

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Liv Gjølstad
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Riktig utskrift: